

Newsletter o hybridných hrozbách v SR

Prehľad indikátorov v prvej polovici septembra 2024

A. Zhrnutie

V prvej polovici septembra boli v oblasti hybridných hrozieb zachytené **najmä indikátory šírenia dezinformácií a nepriateľskej propagandy**. V informačnom priestore Slovenska **dominovali naratívy, ktoré oslabovali dôveryhodnosť médií a občianskej spoločnosti**, pričom cieľom útokov boli najmä mimovládne organizácie zamerané na kultúru, ochranu ľudských práv a podporu demokracie.

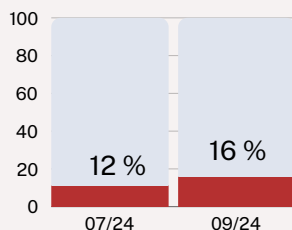
Výrazný dosah mali aj **naratívy spochybňujúce dôveryhodnosť partnerov v EÚ a NATO**. Šírla sa **kritika lídrov EÚ a NATO za údajné provokovanie Ruska zrušením obmedzení na použitie západných zbraní na Ukrajine**. Podľa týchto naratívov by to mohlo viesť k eskalácii konfliktu a dokonca až k svetovej vojne.

Všetky zistené indikátory majú vysoký potenciál ďalej polarizovať už výrazne rozdelenú spoločnosť na Slovensku. Najmä príspevky, ktoré kritizujú EÚ za údajné diktátorské praktiky, poskytovanie zbraní Ukrajine prezentované ako provokácia Ruska a snaha vziať Slovensko do vojny, ako aj kritika opozície cez dehonestovanie spoločenských podujatí a rozdeľovanie kultúry na „správnu“ a „nevhodnú“, výrazne prispievajú k nárastu polarizácie.

V porovnaní s predchádzajúcim obdobím **došlo k výraznému nárastu využívania sociálnej platformy TikTok**. Tá sa v počte videní stala prevažujúcou platformou v slovenskom informačnom priestore.

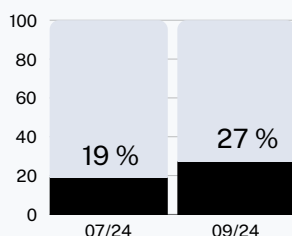
Vyhrážky bombovými útokmi, ktoré boli adresované školám a iným inštitúciám začiatkom septembra, prekvapujúco nezaznamenali výraznú odozvu v informačnom priestore.

Dezinformačný index

Definícia dezinformačného indexu: Pomer videní a zdieľaní dezinformačných správ, zavádzajúcich správ a propagandy voči celkovému počtu videní a zdieľaní najšírenejších 500 príspevkov na sociálnych platformách (vážený priemer).

Index polarizácie spoločnosti

Definícia indexu polarizácie spoločnosti: Pomer videní a zdieľaní príspevkov s potenciálom polarizovať spoločnosť voči celkovému počtu videní a zdieľaní najšírenejších 500 príspevkov na sociálnych platformách (vážený priemer).

B. Šírené dezinformačné naratívy, zavádzajúce správy a propaganda

Najrozšírenejšie naratívy v informačnom priestore Slovenska odrážali aktuálne udalosti nielen na Slovensku, ale aj v celej Európe. Udalosti spojené so zmenami v bezpečnostnom prostredí často sprevádzala silná ruská propaganda, ktorá významne ovplyvnila šírenie týchto naratívov.

V prvej polovici septembra boli najviac šírené naratívy (s príkladmi uvedenými v odkazoch), ktoré podporovali nasledujúce strategické zámery:

- **Znižovať dôveryhodnosť médií a občianskej spoločnosti** (viac ako 16 000 zdieľaní, viac ako 420 000 videní):
 - Mimovládne organizácie zaoberajúce sa občianskymi právami a demokraciou nie sú užitočné pre spoločnosť, snažia sa ovplyvňovať politiku a dokonca prehlbujú finančnú krízu na Slovensku.
 - Kovačič ide zakladať televíziu, zbierka na to je ale falošná, peniaze od liberálnych darcov boli už vopred pripravené.
- **Znižovať dôveryhodnosť partnerov v EÚ a NATO** (viac ako 6 300 zdieľaní, viac ako 862 000 videní):
 - Leyenová je v koncoch, plán EÚ sa rúca nezastaviteľným tempom. Green Deal zlyháva.
 - Lídri NATO spôsobujú, že sme len krok od vojny s Ruskom.
- **Spochybňovať pomoc a podporu Ukrajine** (viac ako 1000 zdieľaní, viac ako 521 000 videní):
 - Povolenie Ukrajine používať západné strely ďalekého dosahu budú znamenat' svetový konflikt. NATO takto provokuje Rusko.
 - Kursk bude tragédia najmä pre Ukrajinu, a ukrajinskému frontu hrozí kolaps. Ukrajinu sa neoplatí podporovať.

C. Prehlbovanie polarizácie spoločnosti

Boli zaznamenané indikátory, ktoré majú vysoký potenciál rozdeľovať spoločnosť na Slovensku, v odkazoch sú uvedené príklady jednotlivých indikátorov:

- **Údajné zneužívanie verejných prostriedkov:** Tvrdenia o údajnom zneužívaní dotácií v prospech organizácií spojených s Michalom Šimečkom majú slúžiť na diskreditáciu tohto opozičného politika, čo môže vyvolať silný odpor časti spoločnosti.
- **Kritika partnerky M. Šimečku:** Kritika tanečných vystúpení partnerky Michala Šimečku sa využíva nielen na osobné útoky, ale aj na kritiku mimovládnych organizácií a štátnych dotácií na kultúrne podujatia. Takto sa vytvára obraz, že kultúra je umelo rozdelená na “tradičnú”, ktorá si zaslúži podporu a “dekadentnú”, ktorú by štát nemal podporovať.
- **Kritika EÚ:** EÚ je obviňovaná z diktátorských praktík, vrátane tvrdení, že Brusel chce Slovensku zobrať eurofondy, núti Slovensko nakupovať drahšie suroviny od iných dodávateľov namiesto Ruska a podceňuje riziko migrácie z Afriky, pričom viac sústreďuje pozornosť na hrozby z Ruska.
- **NATO a Ukrajina:** Nasadenie rakiet NATO v konflikte na Ukrajine je prezentované tak, aby vzbudzovalo strach z eskalácie vojny a znižovalo vojenskú spoluprácu Ukrajiny so západom.
- **LGBT a progresívne hodnoty:** Tvrdenia o údajnom vnucovaní dúhovej a trans ideológie na Slovensku sú prezentované s cieľom využiť odpor voči liberalným hodnotám, vrátane LGBT práv.

D. Informačné fenomény

Využívanie etablovaných kanálov, ktoré majú širokú a lojálnu základňu sledovateľov, na šírenie dezinformácií a propagandy.

Osoby či skupiny spravujúce takéto kanály **prezentujú dezinformácie a zavádzajúce informácie často podporujúce politiku Ruska**. Takéto dezinformácie môžu zahrňovať podporu proruských postojov, spochybňovanie demokratických inštitúcií, podnecovanie nedôvery voči EÚ a šírenie strachu z medzinárodných konfliktov či liberálnych hodnôt. Využívanie týchto kanálov umožňuje podprahovo manipulovať verejnú mienku a prehľbovať polarizáciu spoločnosti, často prostredníctvom emocionálne nabitých tém.

Príkladom je napr. YouTube profil s názvom “Andy Winson”, ktorého autor sa prezentuje ako transformačný líder, pričom **do svojich príspevkov k téme sebarozvoja pridáva príspevky propagujúce osoby s konšpiračným pohľadom na geopolitiku a podporujúce šírenie proruskej propagandy**. Takéto príspevky na sieti YouTube dosahujú rádovo státisíce videní.

Prof. Peter Staněk: Ako využiť súčasnú krízu vo svoj prospech?

184K views • 3 days ago

Snímka z YouTube účtu Andy Winson,

<https://www.youtube.com/@AndyWinson/videos>

E. Ako dosiahnuť pozitívnu zmenu

- Odporúčame štátnej správe **riešiť problematiku polarizácie ako jednu z kľúčových tém rozvoja spoločnosti**. To zahŕňa **implementáciu princípov strategického vládnutia** v SR na riešenie komplexných spoločenských problémov presahujúcich dĺžku volebných cyklov.
- Odporúčame **vypracovať koncepciu budovania spoločenskej kohézie a odolnosti voči zneužívaniu polarizácie spoločnosti**.
- Navrhujeme, aby sa **aj širšia občianska spoločnosť prakticky zaoberala témou polarizácie a svojimi aktivitami prispievala k sociálnej kohézii a odolnosti spoločnosti**. Je nevyhnutné testovanie praktických nástrojov a postupov na zníženie polarizácie spoločnosti na základe skúseností zo zahraničia.